

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2552-2554) เทศบาลตำบลบ้านถ่อน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล
4. เทศบาลตำบลบ้านถ่อน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้
อุทัย หิรัญ โค (2523 : 392) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น นั้นเป็น 2 ประเภท คือ การปกครองท้องถิ่นที่รัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานปกครองหน่วยใดหน่วยหนึ่งของรัฐปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่นด้วย หรือทำหน้าที่เป็นสองสถานะ (Local State government) คือเป็นหน่วยงานปกครองที่รับมอบอำนาจจากรัฐบาลตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการปกครองส่วนท้องถิ่นของฝรั่งเศส และการปกครองท้องถิ่นในรูปที่รัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นที่เรียกว่า Local government นี้จะมีหน่วยการปกครองซึ่งจัดตั้งขึ้นมาจากกฎหมายของรัฐมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองที่มีอำนาจอิสระของตัวเอง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นดังกล่าวจะมีรูปแบบและอำนาจหน้าที่ประการใดบ้างจะกำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐอย่างแน่ชัด

สมพงษ์ เกษมสิน (2532 : 140) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐซึ่งมีหน้าที่ที่สำคัญรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่หรือในขอบเขตแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ และเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ทวี พันธุวสิษฐ์ (2539 : 108) ได้อธิบายความหมายการปกครองท้องถิ่นหมายถึงการปกครองตนเองของชุมชนที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการบริหารงานมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญ

พรชัย เทพปัญญา (2541 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น คืออำนาจหน้าที่ที่จะกำหนด และการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และอาณาเขตของพื้นที่ ที่ว่านี้อยู่ภายในประเทศ และมีขนาดเล็กกว่าประเทศ และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการปกครองท้องถิ่นคือการบริหารทางการเมืองของหน่วยย่อยทางพื้นที่ และประชาชนของประเทศซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

ลิขิต ธีรเวคิน (2548 : 36) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่าเป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระ และได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ มิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตย

วิท (Wit. 1967 : 1-2) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่นร่วมกันทั้งหมดหรืออำนาจบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นก็ยอมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรที่มีได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน

จากความหมายการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐได้กระจายอำนาจการบริหารภายในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลและดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นเอง แต่อยู่บนพื้นฐานของการบริหารที่ไม่ใช่รัฐอิสระ ยังคงอยู่

ภายใต้การควบคุมดูแลจากรัฐบาลกลางอยู่ โดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้เลือกผู้นำในพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นการสนับสนุนให้บุคคลผู้อยู่ในท้องถิ่นรู้จักปัญหาได้แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ตรงจุด

2. ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การปกครองและสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) อธิบายลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนและมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างเป็นทางการและมีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีและหารายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดและจัดหางบประมาณของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบาย และมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งองค์กรท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นจะมีบุคลากรของตนเอง บริหารงานภายในท้องถิ่น เป็นพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

ปธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4-5) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

2.1 เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้นๆ และสามารถก่อกำหนดฐานะทางกฎหมาย เช่น ทำสัญญา การก่อหนี้ เป็นต้น

2.2 มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นกาลเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระบุนหน้าที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุนำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มทำกิจการใดๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเภท

2.3 ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการ

เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน หรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกผู้บริหาร หรือคณะบริหารท้องถิ่นก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด

2.4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมาย การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ประพฤติไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารหรือคณะผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ในท้องถิ่นใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง จะทำให้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากขึ้นและมีความโปร่งใสในการทำงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง

2.5 มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ สาระสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด ความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการ ในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุน ส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

2.6 มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้โดยอิสระตามสมควร การปกครองท้องถิ่นที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่น โดยส่วนรวม ต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนเองอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน กล่าวคือมีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเองได้นอกเหนือจากรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2.7 มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐ และจัดตั้งโดยรัฐมีกฎหมายรองรับ มิใช่องค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้น การกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็น เพื่อให้การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การกำกับดูแลของรัฐต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง (2547 : 7) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้ เป็นองค์กรในชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย หรือกฎหมายรับรองสถานะความเป็นท้องถิ่น มีอิสระในการดำเนินกิจการและสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการวินิจฉัยและกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น หรือจัดในรูปแบบอื่น และประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยการเลือกตั้งคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นองค์กรในชุมชนที่จัด ตั้งขึ้น โดยกฎหมายส่วนกลางมีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ และมีการแบ่งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่นและฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะผู้แทน ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นของไทย

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นของไทยไว้ ดังนี้ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 41) ได้กำหนดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นของไทยไว้ดังนี้

3.1 รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ครอบคลุมเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประสานงาน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ตลอดจนดำเนินการในกิจการที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถทำได้ เพราะกิจการดังกล่าว เป็นกิจการที่ครอบคลุมพื้นที่กว้าง เป็นกิจการที่ต้องการความเป็นเอกภาพ

และเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากความสามารถของหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กจะกระทำได้ใน ส่วนของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ก็มี อำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ภายในเขตรับผิดชอบของตนเอง

3.2 รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยาซึ่งตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่ที่เทียบเท่ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับเทศบาล ในขณะที่เมืองพัทยามี ฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วน จังหวัด อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาจึงเทียบเท่ากับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วน โครงสร้างการจัดชั้นภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ได้มีความพยายามที่จะจัดชั้น ให้เป็นระบบ 2 ชั้น กล่าวคือ การทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นระดับบน จัดทำภารกิจใน โครงการขนาดใหญ่ครอบคลุมทั้งจังหวัด และภารกิจที่ ระดับล่างทำไม่ได้ กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กในระดับล่าง ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จัดทำภารกิจให้บริการสาธารณะภายในพื้นที่ของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครอง ท้องถิ่น เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย จากส่วนกลาง เป็นนิติบุคคลมีอาณาเขตที่แน่นอน มีอิสระในการบริหารงาน โดยอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ โดยมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไป และรูปแบบพิเศษ โดยทั้ง 2 รูปแบบนี้มีอำนาจหน้าที่คือให้บริการสาธารณะต่างๆ ภายใน เขตรับผิดชอบของตนเอง

4. ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาเทศบาลเป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยมี หลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่ง โครงการ/ กิจกรรม ที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์เป้าหมายจุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้น แผนพัฒนาเทศบาลเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ งบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวางแผนพัฒนาเป็น เครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาที่

จะทำงานประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณเพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แผนพัฒนาเทศบาล หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีลักษณะเป็นการ กำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความ ต่อเนื่องโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ การแปลง ยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา คือการแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของ ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

5. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ไปเพื่อประโยชน์ ของประชาชนทั่วไป โดยให้มีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือ ดังนั้นเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองในเขตจังหวัดแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

5.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องจัดทำแผนพัฒนาให้มีความสอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดและแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางใน การพัฒนา ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนายังจังหวัด

5.2 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจทบทวนจาก แผนพัฒนาสามปีที่ผ่านมาโดยนำโครงการที่กำหนดไว้และจะดำเนินการในปีถัดไปมาใช้หรือ อาจพิจารณาทบทวนปรับปรุงโดยการกำหนดรายละเอียด เป้าหมาย งบประมาณหรือจัดลำดับ ความสำคัญของ โครงการใหม่ และเพิ่มเติมโครงการ

5.3 ให้ยึดปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนให้ยึด หลักพอเพียงใน 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล ครอบครัว ระดับชุมชน องค์กร และระดับประเทศ

โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มีการปฏิบัติในพื้นที่ เช่น โครงการ การรวมนักเรียน โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน การเสริมสร้างหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

5.4 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนทางสังคม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดให้เป็น “วาระแห่งชาติ” ที่สำคัญเรื่องหนึ่งเพื่อ ปูพื้นฐานคนไทยและสังคมไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based-Society) ได้ อย่างรู้เท่าทันท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลก และเกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้พัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตอย่างก้าวหน้า สมดุล และ ยั่งยืน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยรวม โดยมีองค์ประกอบ 3 ทุน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนที่เป็นสถาบัน และทุนทางปัญญาและวัฒนธรรม

5.5 การดำเนินงานเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ซึ่งถือเป็นนโยบายเรื่องหนึ่งใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจะมีการขับเคลื่อนต่อไปโดยมีเป้าหมายมุ่ง ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาเมืองนำอยู่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในสังคมใน 5 มิติ คือ มิติเมืองปลอดภัย มิติเมืองสะอาด มิติคุณภาพชีวิต มิติเมืองธรรมาภิบาล และมิติเมืองวัฒนธรรม จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการในเรื่อง ดังกล่าวด้วย

5.6 ให้นำข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) และข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ มาพิจารณาประกอบการจัดทำ แผนพัฒนา

5.7 ให้คำนึงการใช้ประโยชน์ในที่ดินประเภทต่างๆ อย่างเหมาะสม ในกรณีที องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำผังเมืองหรือผังตำบลแล้วให้ใช้ผังเมืองหรือผังตำบล เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนา

5.8 ให้คำนึงถึงหลักการบูรณาการ โครงการระหว่างองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้วยกัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นๆ กล่าวคือ โครงการที่มี วัตถุประสงค์ร่วมกันและสามารถจัดกิจกรรมสนับสนุนซึ่งกันและกันได้ หรือโครงการลักษณะ หรือประเภทเดียวกัน ที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตติดต่อกันหากสามารถจัดทำโครงการพร้อมกัน ซึ่ง สามารถประสานรูปแบบหรืองบประมาณให้มีลักษณะสอดคล้องต่อเนื่องกันแล้ว ให้ทำการ ประสานและบูรณาการ โครงการเพื่อลดความซ้ำซ้อนประหยัดงบประมาณและทำให้ประชาชน ได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น

5.9 แผนพัฒนามีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดของโครงการพัฒนาภายใต้ ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาดังนั้น ในการจัดทำโครงการให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ใน การปฏิบัติ โดยคำนึงสถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความจำเป็น เร่งด่วนที่ต้องการดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปีที่ใกล้เคียงความจริง และในการจัดทำโครงการให้มีการจัดลำดับความสำคัญ ความ เร่งด่วนของโครงการกล่าวคือ โครงการที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และมี ความจำเป็นเร่งด่วนมากต้องนำไปปฏิบัติก่อน โดยอาจแยกประเภทของโครงการออกอย่างน้อย เป็น 3 ประเภท คือ

5.9.1 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง

5.9.2 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่น ดำเนินการเอง

5.9.3 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่น รวมทั้งโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.10 ให้ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาโดย

5.10.1 ให้สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่โดยการ ให้คำแนะนำในการจัดทำให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผน ชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคมและพิจารณานำโครงการ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ร่วมกับชุมชนหรือ โครงการ/กิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ใน แผนพัฒนา

5.10.2 ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นปัญหาความต้องการของ ประชาชนจากการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา ทั้งนี้เพื่อสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่บูรณาการการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อยุทธศาสตร์ การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับปัญหาความต้องการของประชาชนซึ่งจะนำไปสู่ ความเห็นพ้องต้องกันและการทำงานร่วมกันของภาคีพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อ การกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าและตอบสนองต่อความต้องการประชาชน

6. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

6.1 เพื่อให้การบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อ ประโยชน์ของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยผลักดัน และสนับสนุนให้การ ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

6.2 เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา และการจัดทำงบประมาณประจำปี

6.3 เพื่อแสดงแนวทางและทิศทาง รวมทั้งเพื่อเป็นการประเมินผลการพัฒนาในช่วงเวลาว่าสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์การพัฒนามีประสิทธิภาพตามเป้าหมายหรือไม่

6.4 เพื่อเป็นการจัดเตรียมแผนงาน โครงการพัฒนาต่างๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันทีที่ได้รับงบประมาณ

7. ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

7.1 การบรรจุจุดมุ่งหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการบรรจุจุดมุ่งหมายมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวางแผน เพราะการวางแผนทุกครั้งย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ไม่มีความชัดเจน ก็จะช่วยให้การปฏิบัติตามแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

7.2 เกิดความประหยัด การวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีการให้องค์กรบรรลุถึงประสิทธิภาพเป็นการใช้งานฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความสอดคล้องต่อเนื่องกันก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่างๆ ที่ทำซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าการจัดทำแผนพัฒนาเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความประหยัด

7.3 ลดความไม่แน่นอนการจัดทำแผนพัฒนาเป็นการลดความไม่แน่นอนในอนาคตลง เนื่องจากการใช้จ่าย และการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยรวม การวางแผนพัฒนาจึงช่วยให้เกิดความแน่นอนในการใช้งบประมาณ เนื่องจากผ่านการวิเคราะห์พื้นฐานข้อเท็จจริง

7.4 ผู้บริหารท้องถิ่นใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุม การดำเนินกิจการของเทศบาลได้เพราะการวางแผนและควบคุมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ต้องดำเนินการคู่กันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การควบคุมจะทำให้การใช้งบประมาณและการดำเนิน โครงการสัมพันธ์กัน

7.5 ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี การจัดทำแผน ช่วยให้สร้างความมั่นใจในเรื่องความเป็นเอกภาพที่จะบรรจุจุดมุ่งหมายของเทศบาลในอนาคต ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่วาง

ไว้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการประสานงานที่ดีในฝ่ายต่างๆ ในเทศบาลและในพื้นที่เขตเทศบาล รวมทั้งเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย

7.6 แผนพัฒนา เป็นเครื่องมือช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยง ระหว่างแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน

7.7 เพื่อให้สามารถตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรด้านการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างถูกต้อง

7.8 สามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินการในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและยั่งยืนในการพัฒนา

7.9 สามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินการในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและยั่งยืน ในการพัฒนา

7.10 ทำให้การดำเนินการตามแผนพัฒนามีความต่อเนื่อง ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว สามารถยืดหยุ่นได้ มีเอกภาพสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถสร้างระบบการติดตามประเมินผล

8. ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ ดังนี้
 พีรสิทธิ์ คำนวนเสิลป์ (2541 : 42) ได้อธิบายประเภทของแผนออกเป็น 3 ประเภท ตามระดับการบริหาร ซึ่งอธิบายว่าแผนกลยุทธ์ แผนบริหาร และแผนปฏิบัติการนั้นสนับสนุนซึ่งกันและกัน คือแผนกลยุทธ์จะประสบผลสำเร็จ ไปไม่ได้หากไม่มีแผนระยะกลาง (แผนบริหาร) และแผนปฏิบัติการมารองรับ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแผนระยะยาว การกระจายอำนาจไม่ได้แปลว่าการทำแผนในระดับผู้ปฏิบัติและผู้บริหารระดับกลางจะไม่ต้องคำนึงถึงแผนกลยุทธ์ที่ผู้บริหารระดับสูงได้วางไว้ วัตถุประสงค์หนึ่งของการกระจายอำนาจก็เพื่อกระตุ้นความรับผิดชอบและตอบสนองของผู้บริหารระดับกลางต่อนโยบาย และจุดมุ่งหมายใหญ่ของการพัฒนาที่ผู้บริหารในระดับสูงหรือหน่วยงานระดับชาติได้กำหนดไว้ การตอบสนองนโยบายของผู้บริหาร มิได้หมายถึงผู้บริหารระดับล่างจะทำตามแนวทางที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดมาโดยมิได้ศึกษา คัดแปลงหรือปรับปรุงการทำงานให้เหมาะสมกับปัญหาและสภาพท้องถิ่นของตน การที่ผู้บริหารระดับล่างได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนว

ทางการดำเนินการจึงเป็นการสร้างความรับผิดชอบต่อแผนกลยุทธ์และยังถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมแผนกลยุทธ์ทางอ้อม

สมบัติ ชำรงชัญวงศ์ (2544 : 73-86) ได้แบ่งประเภทของแผนออกในหลายๆ แนวทาง โดยการวางแผนนั้นอาจจำแนกได้หลายประเภท ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญของแผน (Characteristics of planning) สรุปได้ดังนี้

8.1 จำแนกตามรูปแบบ

8.1.1 การวางแผนแบบไม่เป็นทางการ โดยส่วนมากจะเป็นเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ

8.1.2 การวางแผนเป็นทางการ ลักษณะแผนประเภทนี้จะเป็นที่นิยมทั่วไปในองค์กรที่มีการบริหารและการจัดการสมัยใหม่จำแนกตามความถี่ของการใช้แผน

8.1.3 การวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์เพียงครั้งเดียว คือ เมื่อนำแผนไปปฏิบัติจนเสร็จสิ้นภารกิจ ก็ถือว่าเป็นการสิ้นสุดของแผน จะไม่มีการนำกลับมาใช้ใหม่อีก

8.1.4 การวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์ถาวร จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีลักษณะต่อเนื่องยาวนาน

8.2 จำแนกตามระดับการบริหาร

8.2.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงขององค์กรมีลักษณะเป็นการวางแผนระยะยาวตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเป็นการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรว่าจะต้องการให้มีลักษณะอย่างไรเมื่อถึงเวลานั้น

8.2.2 การวางแผนบริหาร (Managerial planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง โดยนำแผนกลยุทธ์ที่กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงมาแปลงเป็นแผนบริหาร และเป็นการกระทำภายในระยะเวลา 1-2 ปี บางครั้งอาจเรียกว่าแผนระยะกลาง

8.2.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับต้น โดยเป็นการแปลงมาจากแผนกลยุทธ์ และแผนบริหาร เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อให้หน่วยงานเข้าใจถึงความรับผิดชอบของตนที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละส่วน เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนบริหาร และแผนกลยุทธ์โดยทั่วไป แผนปฏิบัติการจะเป็นแผนระยะสั้น อาจมีระยะเวลาเป็นไตรมาสเป็นเดือน เป็นสัปดาห์ ทุกขั้นตอนสามารถประเมินได้อย่างชัดเจน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548 : 16) ได้แบ่งประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่ทำได้ขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนปฏิบัติการ หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา และกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมด ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

สรุปว่าแผนนั้นมีมากมายหลายประเภทซึ่งการกำหนดประเภทแผนนี้อยู่ที่ว่าจะใช้เกณฑ์ใดในการกำหนด แต่สิ่งที่สำคัญนั้นแผนในองค์กรต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เช่นแผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นแผนแม่บทและเป็นแผนระยะยาว ส่วนแผนระยะกลางและแผนปฏิบัติการนั้นถือว่าเป็นแผนที่ดำเนินการภายใต้กรอบของแผนแม่บท ถือเป็นแผนระยะสั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลก็คือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกันทุกแผน

9. การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 การวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่อง โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา คือการแก้ปัญหาคความเดือดร้อนให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

9.1 ขั้นตอนการวางแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กองราชการส่วนตำบล (2539 : 35-37) กล่าวถึงกระบวนการวางแผนหรือวงจรของแผน (Planning cycle) โดยทั่วไปแล้วการวางแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Implementation) และขั้นประเมินผล (Evaluation)

9.1.1 ขั้นการวางแผน เป็นขั้นตอนของการคิดว่าจะทำอย่างไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งมีกระบวนการจัดทำเริ่มตั้งแต่การเตรียมการ ระดมความคิด การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไข การจัดทำรูปแบบจนถึงขั้นตอนการอนุมัติเพื่อประกาศใช้ต่อไป

9.1.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนนี้เป็นการนำโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบของหน่วยงานนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในส่วนของเทศบาลตำบลต้องผ่านกระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการคือ

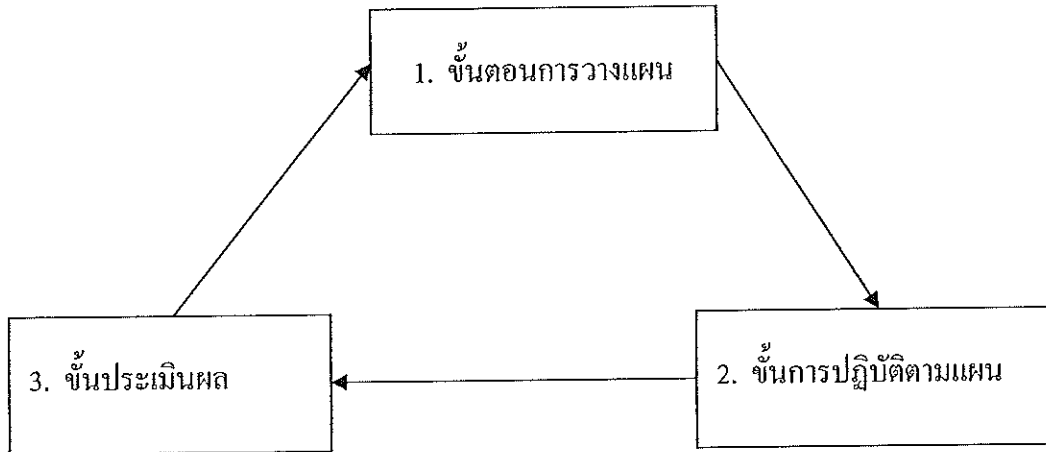
1) กระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบล

เนื่องจากเทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีรายได้และอำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง และดำเนินการอะไรสักอย่างหนึ่งโดยใช้เงินงบประมาณของตนเองแล้วจะต้องตรวจกฎหมายเรียกว่าเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือเพิ่มเติม ซึ่งจัดทำขึ้น โดยฝ่ายบริหาร โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาเทศบาลตำบลมาบรรจุได้ และผ่านความเห็นชอบจากสภาเทศบาล และให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ จึงประกาศใช้และประกาศให้ประชาชนได้ทราบ

2) กระบวนการจัดซื้อ – จัดจ้าง ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการที่ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนตำบลได้รับการอนุมัติ และมีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานตามกิจกรรมในข้อบังคับงบประมาณ โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในกระบวนการนี้ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์แล้วยังมุ่งเน้นการติดตามขณะกำลังปฏิบัติงานด้วย เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

9.1.3 ขั้นประเมินผล เป็นการวัดผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งจัดทำสำเร็จแล้ว ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำข้อมูลที่ได้จากโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วงจรของการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 1 วงจรการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

9.2 หลักสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ และอำนาจหน้าที่นี้ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ได้แก่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเป็นกรอบในการพัฒนา และจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

- 1) มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (มาตรา 283)
- 2) ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม (มาตรา 87)

3) ต้องให้ประชาชนรับรู้ข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการ/กิจกรรม ที่กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต และประชาชนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นด้วย (มาตรา 57)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่คณะผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และยังกำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนา 3 ประเภท คือ

1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดโดยยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลอำเภอ และแผนชุมชน

2) แผนพัฒนาสามปี คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลอำเภอเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

3) แผนดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา และกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีงบประมาณนั้น

10. องค์การในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดองค์การจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

10.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

ผู้บริหารท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน	กรรมการ
สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารคัดเลือก	กรรมการ
ผู้แทนภาคราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหาร	

ท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ
ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ/เลขานุการ
หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผนฯ	ผู้ช่วยเลขานุการ

10.2 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่

- 10.2.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น
- 10.2.2 ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และ

แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

- 10.2.3 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนดำเนินงาน
- 10.2.4 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียด
- 10.2.5 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผน
- 10.2.6 ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา

ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

10.3 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมที่ประชาชนท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ
หัวหน้าส่วนบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน	กรรมการ/เลขานุการ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือ	
พนักงานผู้ได้รับมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

10.4 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่

10.4.1 กำหนดแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบล ที่คณะกรรมการพัฒนากำหนด

10.4.2 จัดทำร่างแผนดำเนินงาน

10.4.3 จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะ
มอบหมายให้หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

1. ความหมายของการดำเนินงาน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2545 : 16) อธิบายว่า การดำเนินงาน มีความหมาย เช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกโดยอาจจะสังเกตได้ จากการกระทำหรือจากการปฏิบัติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 30) ได้กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ว่า เป็นการกระทำด้านการปฏิบัติงาน โดยใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกายรวมทั้งการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสภาวะการณ์หนึ่งๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป การดำเนินงานเป็นพฤติกรรม ต้องอาศัยทั้งทางความรู้และทัศนคติ สามารถประเมินผลได้ง่าย

สรุปได้ว่า การดำเนินงาน หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้กระทำ หรือปฏิบัติตามหน้าที่หรือตามบทบาทของบุคคลหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และเป็นการแสดงออกให้เห็นได้ สังเกตได้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ไว้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ประกอบด้วย (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2545 : 16)

2.1.1 ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อาศัย ขนาดครอบครัว ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามลักษณะประชากรอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึงผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งเกี่ยวข้องคือ ความรู้ ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2.1.2 ลักษณะด้านความสามารถ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อมาทำงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงานเป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่เอาชนะสภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้สึกว่ามีความรู้ความสามารถในงานของเขา สามารถคิดได้ว่าเขาจะ

ทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้น ความรู้ความสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านสมอง ซึ่งบ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้วัดถึงแนวโน้มของความรู้ความสามารถด้านสมองและการปฏิบัติงาน

2.1.3 ลักษณะด้านจิตวิทยา เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรมลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทักษะการรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความสำคัญของคุณลักษณะประชากรเหล่านี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความเป็นแต่ละงานซึ่งเซอร์เมอร์ฮอร์น และคณะเห็นว่าคุณลักษณะประชากรจะต้องมีความเหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละงาน เพื่อที่นำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานมี ดังนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2545 : 16)

2.2.1 ความพยายามในการทำงาน คุณลักษณะประชากรที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับสูงทั้งนี้ยังมีตัวแปรที่สำคัญและต้องมีก็คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานนั้น คือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

2.2.2 การสนับสนุนจากองค์กร ในการปฏิบัติงานของบุคคล จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่บุคคลที่มีลักษณะบุคคลตรงกับความจำเป็นของงาน และได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี หากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาโดยการนำความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่องานมาเป็นองค์ประกอบในการการแสดงผลพฤติกรรมออกมาเป็นความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ คุณลักษณะประชากร ความรู้ ความสามารถของบุคคล ความพยายามในการทำงาน การสนับสนุนจากองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

1. ประวัติการปกครองแบบเทศบาลในประเทศไทย

การจัดตั้งเทศบาล ปราบกฏซัดเจนในรัฐธรรมนูญลักษณะปกครอง นครภิบาล พ.ศ. 2461 โดยกำหนดให้จัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่น “เทศบาล” ในเมืองจำลอง “คูสิตธานี” บริเวณที่นั้งอัมพรสถาน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเมืองทดลองการปกครองตนเองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยรัฐธรรมนูญลักษณะการปกครองนครภิบาล พ.ศ. 2461 (ประกาศใช้วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2461) ให้สิทธิ เสรีภาพแก่ราษฎรเมืองคูสิตธานี (เรียกว่าทวยนาคร) ในการบริหารดำเนินงานท้องถิ่น เช่น

1.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาคูสิตธานี ซึ่งเรียกว่า เซนจูบุรุษ

1.2 ในปี พ.ศ. 2465 ประกาศใช้ “กฏธานีโยปการ” เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเก็บภาษีอากร ได้แก่ภาษีที่ดิน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ฯลฯ เพื่อนำไปบำรุงนคร

1.3 คณะผู้บริหารคูสิตธานี เรียกว่าคณะนครภิบาล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งมาจากราษฎรในนครนี้ ทำนองเดียวกับระบอบเทศบาลที่ใช้ในสมัยหลังๆ ต่อมา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงจัดตั้งคณะกรรมการเรียกว่า “คณะกรรมการจัดการประชาธิปไตย” ประกอบด้วย

1.3.1 นายอาร์ ดี เครก (R.D Craig) ตำแหน่งที่ปรึกษากระทรวงเกษตรราชการ เป็นประธาน

1.3.2 อามาตย์เอกพระกฤษณา บรพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นกรรมการ

1.3.3 พระยาจินดารักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม เป็นกรรมการ

1.3.4 นายเชย ปิตรชาติ เป็นเลขานุการ

คณะกรรมการจัดการประชาธิปไตย มีหน้าที่ศึกษาดูงาน สุขาภิบาลในหัวเมืองต่างๆ ทั้งราชอาณาจักรไทย และในประเทศสิงคโปร์ ชาว ฮองกง และฟิลิปปินส์ ได้จัดทำรายงาน ประกอบการพิจารณาจัดตั้ง ประชาภิบาลหรือเทศบาล ขึ้นกราบบังคมทูล โดยมีสาระเกี่ยวกับแนวทางในการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ประสิทธิภาพในการจัดทำบริหารสาธารณะ และเป็นสถาบันสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 7 ทรงมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรในท้องถิ่น ปกครองตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ได้เรียนรู้และทดลองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democracy) พระองค์ทรงเห็นว่า “มันเป็นการดีแก่

ประชาชนอย่างแท้จริงที่เขาจะเริ่มต้นด้วยการควบคุมกิจการท้องถิ่น ก่อนที่พวกเขาพยายามที่จะควบคุมกิจการของรัฐ โดยผ่านทางสภา” (ชวงส์ ฉายะบุตร. 2539 : 91)

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้ทรงแต่งตั้ง คณะกรรมการยกร่าง พระราชบัญญัติเทศบาล และนำเสนอที่ประชุมสภาเทศบาล และส่งร่างพระราชบัญญัติเทศบาลให้กรมร่างกฎหมายพิจารณา แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ที่ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้ มิได้ออกกมบังคับใช้ เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

ต่อมาคณะราษฎร ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 และได้มีการจัดตั้งเทศบาลเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2478 โดยยกฐานะสุขาภิบาลทั้ง 35 แห่ง ขึ้นเป็นเทศบาล

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล สรุปได้ว่าเทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายจัดตั้งเทศบาลในระยะแรกมี 2 ประการ คือ เพื่อประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะและเป็นสถาบันสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชนตามพระราชบัญญัติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 แบ่งเทศบาลออกเป็นสามประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร หลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลแต่ละประเภท พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 กำหนดการจัดตั้งดังนี้ (กรมการปกครอง. 2540 : 54-70)

2. โครงสร้างของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้แบ่งโครงสร้างของเทศบาลเรียกว่าองค์การเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี (มาตรา 14) สำหรับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของเทศบาล และจะมีโครงสร้างขึ้นอีกหนึ่งส่วน คือ พนักงานเทศบาล ดังนี้

2.1 สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาล และอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ดังนี้

- 2.1.1 สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน
- 2.1.2 สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 18 คน
- 2.1.3 สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 24 คน

2.2 นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนและคณะผู้บริหารจะประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรีตามจำนวนดังนี้

2.2.1 เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

2.2.2 เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

2.2.3 เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

2.3 พนักงานเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงานหรือนอกสำนักงาน เป็นผู้นำนโยบายของนายกเทศมนตรีไปปฏิบัติ โดยมีปลัดเทศบาลผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 12 หน่วยงาน ดังนี้

2.3.1 สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกำหนดหมายระเบียบแบบแผนและนโยบายของเทศบาล ทั้งมีหน้าที่เป็นเลขานุการสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานการเจ้าหน้าที่ งานทะเบียนราษฎร ตลอดจนงานอื่นๆ ที่มีได้กำหนดไว้เป็นงานของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ

2.3.2 สำนักงานการคลัง/กองคลังหรือฝ่ายคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและการบัญชีการจัดเก็บภาษีต่างๆ ตลอดจนการควบคุมดูแลพัสดุและทรัพย์สินของเทศบาล ประกอบด้วย งานการเงินและบัญชี งานพัฒนารายได้ งานผลประโยชน์ งานเร่งรัดรายได้ งานแผนที่ภาษี งานทะเบียนทรัพย์สิน งานบริการข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

2.3.3 กองหรือฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ แนะนำช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยของประชาชน การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การสุขาภิบาลและรักษาความสะอาด งานสัตว์แพทย์ ตลาดสาธารณะ ตลอดจนการควบคุมการประกอบอาชีพเกี่ยวกับสุขอนามัยของประชาชน

2.3.4 สำนักงานช่าง/กองช่าง หรือฝ่ายช่าง มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมงานก่อสร้างอาคาร เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง งานเกี่ยวกับไฟฟ้าสาธารณะ งานบำรุงรักษาทางบก ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ งานสำรวจและแบบแผน งานสถาปัตยกรรมและผังเมือง ตลอดจนงานสาธารณูปโภค

2.3.5 สำนักงานศึกษา/กองการศึกษา หรือฝ่ายการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชน งานด้านการสอน การนิเทศการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน และงานกิจกรรมเด็กและเยาวชน

2.3.6 กองหรือฝ่ายวิชาการและแผน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและการวางแผนพัฒนาเทศบาล ประกอบด้วย งานวิเคราะห์นโยบายและแผน วิจัยและประเมินผล งานนิติกร การจัดทำงบประมาณ และงานประชาสัมพันธ์

2.3.7 กองหรือฝ่ายสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชนและงานพัฒนาชุมชน

2.3.8 กองหรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล มีหน้าที่ กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และบำบัดน้ำเสีย ประกอบไปด้วย งานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล งานเครื่องกลและซ่อมบำรุง งานโรงงานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล งานแบบแผน งานก่อสร้าง งานควบคุมและ การตรวจสอบ การบำบัดน้ำเสีย งานบำรุงรักษาและซ่อมแซมและงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

2.3.9 กองหรือฝ่ายการแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานรักษาพยาบาลประชาชน ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริการการแพทย์ ฝ่ายการพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข (กองหรือฝ่ายการแพทย์ จะจัดตั้งขึ้นเฉพาะเทศบาลนคร ซึ่งมีรายได้เพียงพอสำหรับการสร้างโรงพยาบาล และการบริหารงาน)

2.3.10 กองหรือฝ่ายการประปา มีหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตน้ำประปา งานวางระบบท่อประปา งานจำหน่ายน้ำประปาแก่ประชาชน งานจัดเก็บรายได้การประปา

2.3.11 หน่วยงานตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ ตรวจสอบและกลั่นกรองให้ความเห็นชอบและข้อเสนอแนะแก่ปลัดเทศบาลเกี่ยวกับงานการเงินและควบคุมตรวจสอบด้านอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.12 หน่วยงานแขวง มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การศึกษา การสวัสดิการ สาธารณสุข การช่าง การประปา แขวงเป็นหน่วยงานย่อยจำลองรูปแบบเทศบาล เพื่อรองรับความเจริญเติบโตของเมือง เพื่อเป็นการบริการประชาชนให้ทั่วถึง ซึ่งจะสามารถจัดตั้งแขวงได้ในกรณีเทศบาลขนาดใหญ่มีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 20 ตารางกิโลเมตร ประชากรไม่ต่ำกว่า 100,000 คน มีรายได้รวมเงินอุดหนุน 60 ล้านบาทขึ้นไป

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างเทศบาลประกอบด้วย สภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล โดยจะมีนายกเทศมนตรีทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและปลัดเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายปกครองบังคับบัญชาพนักงานเทศบาลซึ่งเป็นฝ่ายข้าราชการประจำและลูกจ้างเทศบาล

3. หน้าที่ของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 50,53,56 ได้แบ่งหน้าที่ของเทศบาลออกเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และมาตรา 51,54,57 หน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 หน้าที่บังคับแห่งกฎหมายหรือหน้าที่ที่จะต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน 2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ	1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล ตามข้อ 1-9 2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล ตามข้อ 1-8 2. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล 4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ 5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง 6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม 7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ 8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 9. หน้าที่อื่น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล	3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ 5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ 6. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ 7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น 8. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น	3. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข 4. การควบคุมสุรลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถานบริการ 5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม 6. จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ 7. การวางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง 8. การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2 หน้าที่ที่อาจจัดทำกิจกรรมใดๆ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการ ประปา 2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม 4. ให้มีสุสานและฌปนสถาน 5. บำรุงและส่งเสริมการทำ มาหากินของราษฎร 6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำ การพิทักษ์	1. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม 2. ให้มีสุสานและฌปนสถาน 3. บำรุงและส่งเสริมการทำ มาหากินของราษฎร 4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำ การพิทักษ์และรักษาคน เจ็บไข้ 5. ให้มีและบำรุงการ สงเคราะห์มารดาและเด็ก 6. ให้มีการสาธารณสุขการ 7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อ การสาธารณสุข 8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียน อาชีวศึกษา 9. ให้มีและบำรุงสถานที่ สำหรับการกีฬาและพลศึกษา 10. ให้มีและบำรุงสวนสา ธารณสวนสัตว์และสถานที่ พักผ่อนหย่อนใจ 11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อม โทรมและรักษาความสะอาด เรียบร้อยของท้องถิ่น 12. เทศพาณิชย์	1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับ เทศบาลเมือง ตามข้อ 1-12
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น 8. ให้มีและบำรุงทาง ระบายน้ำ 9. เทศพาณิชย์	6. ให้มีการสาธารณสุขการ 7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อ การสาธารณสุข 8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียน อาชีวศึกษา 9. ให้มีและบำรุงสถานที่ สำหรับการกีฬาและพลศึกษา 10. ให้มีและบำรุงสวนสา ธารณสวนสัตว์และสถานที่ พักผ่อนหย่อนใจ 11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อม โทรมและรักษาความสะอาด เรียบร้อยของท้องถิ่น 12. เทศพาณิชย์	

4. อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลสรุปได้ ดังนี้ (โกวิท พวงงาม. 2550 : 25)

4.1 อำนาจในการตราเทศบัญญัติ สภาเทศบาลสามารถตราเทศบัญญัติขึ้นได้โดยจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและจะต้องมีเงื่อนไขว่าเพื่อการปฏิบัติการ และให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล หรือมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจเทศบาลตราเทศบัญญัติในกระบวนการตราเทศบัญญัตินั้น เริ่มจากผู้เสนอร่างเทศบัญญัติจะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลก็ได้ เว้นแต่การร่างเทศบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงินจะต้องให้นายกเทศมนตรีรับรองเสียก่อนจึงจะเสนอต่อสภาเทศบาลได้ สภาเทศบาลจะดำเนินการพิจารณาร่างเทศบัญญัติ ในการพิจารณาจะดำเนินการเป็นสามวาระ ดังนี้ วาระแรก เป็นการรับหลักการแห่งเทศบัญญัติ วาระสอง เป็นขั้นการพิจารณาแก้ไขรายละเอียด วาระสาม เป็นขั้นลงมติว่าจะใช้เทศบัญญัติหรือไม่ ซึ่งขั้นนี้อาจเรียกว่าขั้น แปรญัตติ

เมื่อสภาเทศบาลมีมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีเทศบาลตำบลต้องส่งผ่านทางนายอำเภอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อลงนามอนุมัติภายใน 15 วัน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะลงนามอนุมัติเทศบัญญัติภายใน 30 วัน หรือส่งกลับคืนมายังสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาใหม่ สภาเทศบาลจะพิจารณาใหม่แล้วร่างเป็นเทศบัญญัติเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อส่งต่อไปยังรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณา ถ้าหากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นชอบก็ส่งมายังผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามอนุมัติแต่หากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วไม่เห็นชอบก็จะทำให้เทศบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป ร่างเทศบัญญัติที่มีผู้มีอำนาจได้ลงนามอนุมัติแล้วจะมีผลใช้บังคับได้ เมื่อได้ประกาศไว้ในที่เปิดเผยแล้ว 7 วัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินและให้มีความจำเป็นใช้บังคับได้ทันที ก็ให้ใช้บังคับนับแต่วันที่ประกาศใช้

เทศบัญญัติชั่วคราว ในกรณีฉุกเฉินไม่อาจเรียกประชุมสภาเทศบาลได้ทัน นายกเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศเทศบัญญัติชั่วคราวไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วสามารถใช้บังคับได้และในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไปต้องนำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติเทศบัญญัติชั่วคราวนั้น ให้เทศบัญญัตินั้นเป็นเทศบัญญัติต่อไป แต่ถ้าเทศบาลไม่อนุมัติก็จะทำให้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้จะไม่มีผลกระทบถึงกิจการใดๆ ที่ได้ปฏิบัติไประหว่างเทศบัญญัติชั่วคราวนั้น การอนุมัติหรือไม่อนุมัติจะต้องทำเป็นเทศบัญญัติ

4.2 อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหาร ได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามระเบียบแบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้

5. โครงสร้างของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 เทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ดังนี้

5.1 สภาเทศบาล

สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นสภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนสิบสองคน ชายสิบเอ็ดคน หญิงหนึ่งคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี มีหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติออกกฎหมายท้องถิ่นเรียกว่าเทศบัญญัติใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาล และมีหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดจะทำการคัดเลือกสมาชิกสภาเทศบาลด้วยตนเองเพื่อให้ทำหน้าที่ประธานสภาเทศบาลหนึ่งคนและรองประธานสภาเทศบาลอีกหนึ่งคน

5.2 คณะเทศมนตรี

คณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีหนึ่งคนและรองนายกเทศมนตรีสองคน ชายหนึ่งคน หญิงหนึ่งคน เลขานุการหนึ่งคนและที่ปรึกษาหนึ่งคน โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าคณะบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 5.2.1 กำหนดนโยบายไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย
- 5.2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
- 5.2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี
- 5.2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5.2.5 รักษาให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
- 5.2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

6. ภารกิจอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 กำหนดหน้าที่ของเทศบาลตำบลท่าพระ ไว้ในมาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการ

กำจัดขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาและอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปจารัตประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

- (9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจทำกิจกรรมใดๆ ในเขตเทศบาลดังนี้

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ หรือท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่การพื้ทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ไว้ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- (5) การสาธารณสุขการ
- (6) การส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ

ผู้ด้อยโอกาส

- (11) การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน

- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย

โรงแรมสรรพ และสาธารณสถานอื่นๆ

- (24) การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน

และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด

เทศบาลตำบลบ้านถ่อน

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลบ้านถ่อน ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถ่อน เป็นเทศบาลตำบลบ้านถ่อน เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2552 อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึง ประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านถ่อนเป็นเทศบาลตำบลบ้านถ่อน มีพื้นที่ในเขต รับผิดชอบทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีพื้นที่จำนวน 36.55 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวอำเภอท่าบ่อ ประมาณ 11 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดหนองคาย ประมาณ 28 กิโลเมตร มีอาณาเขต ติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อเขตตำบลโพนา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยมีแนวเขตเริ่มต้นที่กิ่งกลางลำห้วยคุก บริเวณพิกัด TE 472696 ไปทางทิศตะวันออก ตามแนวแบ่งเขต กิ่งลำห้วยคุกจนถึงเขตเทศบาลตำบลบ้านถ่อน บริเวณพิกัด TE 513686 ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร จากหลักเขตเทศบาลตำบลบ้านถ่อน เป็นเส้นเลียบผ่านที่ดินราษฎรผ่านทุ่งนา มาตาม ถนนลูกรังสายหนองโนทางทิศใต้ จนถึงวัดป่าศรีชมภู บริเวณพิกัด TE 508647 ระยะทาง ประมาณ 4 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อเขตตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยมีแนวเขตเริ่มจากเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อน พิกัด TE 513686 เป็นเส้นเลียบบกึ่งกลางลำห้วยคุกซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างเทศบาลตำบลบ้านด่อนกับเทศบาลตำบลเวียงคุกไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านทุ่งนาเป็นแนวตรงสิ้นสุดหลักเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อนริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 211 ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างเทศบาลตำบลบ้านด่อนกับตำบลพระธาตุบังพวน บริเวณพิกัด TE 528635 ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตรเป็นแนวเส้นเลียบบนที่ดินราษฎรผ่านทุ่งนาอ้อมห้วยวังเลิงทางทิศตะวันตกไปตามริมถนนลูกรังคลองส่งน้ำชลประทานผ่านที่ดินราษฎรผ่านทุ่งนาไปตามเส้นแนวเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อนกับเขตตำบลหนองนาง

ทิศใต้ ติดต่อเขตตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยมีแนวเขตเริ่มจากแนวเส้นเลียบบนที่ดินราษฎร ผ่านทุ่งนา อ้อมห้วยวังเลิง ทางทิศตะวันตก ไปตามริมถนนลูกรังคลองส่งน้ำชลประทานผ่านที่ดินราษฎร ผ่านทุ่งนาไปตามเส้นแนวเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อน กับ ตำบลหนองนาง ถึงริมถนนลูกรังสายไปตำบลบ้านเดื่อ จนถึงถนนลาดยาง รพช.เดิม สายบ้านโนนศิลา - บ้านน้ำพาย บริเวณพิกัด TE 479639 ระยะทาง 1 กิโลเมตร จากพิกัด TE 479639 เป็นเส้นเลียบบนที่ดินราษฎรผ่านทุ่งนาไปทางทิศตะวันออก จนถึงถนนคสล. ทางเข้าวัดหนองกกบริเวณพิกัด TE 501638

ทิศตะวันตก ติดต่อเขตตำบลบ้านเดื่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยมีแนวเขตเริ่มจากพิกัด TE 462662 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร จากหลักเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อน เป็นเส้นเลียบบนที่ดินราษฎร ผ่านทุ่งนา ซึ่งเป็นเส้นแบ่งแนวเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อน-ตำบลบ้านเดื่อ

1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ ของเทศบาลตำบลบ้านด่อน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม และสลับที่ดอนบางแห่ง มีแม่น้ำลำคลองและห้วยหนองหลายแห่ง ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของราษฎรภายในเขตเทศบาลตำบล

ภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศของเทศบาลตำบลบ้านด่อนในฤดูต่างๆ ได้แก่ ฤดูหนาวอากาศเย็นสบาย ไม่หนาวจัด ฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิค่อนข้างสูง ฤดูฝนมีฝนตกชุกตลอดฤดูกาล แต่ในสภาพปัจจุบันมีทั้งน้ำท่วมและฝนทิ้งช่วงสลับกัน เนื่องจากสภาพภูมิอากาศของโลกเปลี่ยนไปและบรรยากาศของโลกร้อนขึ้น จึงทำให้สภาพอากาศของประเทศเปลี่ยนแปลงตาม

1.3 เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลบ้านด่อน มีที่ทำการตั้งอยู่ที่บ้าน โนนศิลา หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านด่อน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยมีหมู่บ้านอยู่ในเขตปกครอง รวม 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านโพนงาม

หมู่ที่ 2 บ้านโนนศิลา

หมู่ที่ 3 บ้านด่อนใต้

หมู่ที่ 4 บ้านดอนแดง

หมู่ที่ 5 บ้านด่อนเหนือ

หมู่ที่ 6 บ้านหนองกก

หมู่ที่ 7 บ้านด่อนโพธิ์ศรี

หมู่ที่ 8 บ้านโพนเจริญ

1.4 ประชากร

ในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่อน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,421 คน แยกเป็นชาย 3,187 คน หญิง 3,234 คน จำนวนครัวเรือน 1,740 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 175 คน/ตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552)

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรตำบลบ้านด่อน

หมู่ที่	บ้าน	ชาย/คน	หญิง/คน	รวม/คน
1	โพนงาม	474	428	902
2	โนนศิลา	227	268	495
3	ด่อนใต้	369	370	739
4	ดอนแดง	512	556	1,068
5	ด่อนเหนือ	406	416	822
6	หนองกก	280	270	550
7	ด่อนโพธิ์ศรี	560	580	1,140
8	โพนเจริญ	359	346	705
รวม		3,187	3,234	6,421

ที่มา : เทศบาลตำบลบ้านด่อน. 2552 : 5

1.5 สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชนประชากรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ่อน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวนยาสูบ ทำไร่ และยังมีหมู่บ้านอีกส่วนหนึ่งทำอาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงปลานิล ปลาอุก ใต้เสาไก่ เป็นต้น

การอุตสาหกรรม การอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ่อน ยังเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น การทำยาเส้นบรรจุถุง อุตสาหกรรมการทำอิฐมอญ เป็นต้น

1.6 ศาสนา ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม

1.6.1 ศาสนา

เทศบาลตำบลบ้านถ่อน มีวัด/สำนักสงฆ์ 10 แห่ง

1.6.2 ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม

งานประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีที่พื้นบ้านที่จัดถวายหลวงปู่ใหญ่ มีการประกวดขบวนฟ้อนรำและขบวนรถบั้งไฟ

งานประเพณีสงกรานต์ มีการสงน้ำพระ การรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ

งานประเพณีลอยกระทง มีการประกวดกระทงสวยงาม

งานประเพณีบุญมหาชาติ ทำบุญเลี้ยงพระและการฟังพระธรรมเทศนา

มหาชาติ (บุญเดือน 3-4)

งานประเพณีบุญกฐิน มีการตั้งกองกฐินทำบุญเลี้ยงพระและถวายผ้ากฐินแด่พระภิกษุสงฆ์

1.7 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ทรัพยากรดิน มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมสำหรับทำการเกษตรและปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ยาสูบ มะเขือเทศ อ้อย เป็นต้น

ทรัพยากรป่าไม้ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ่อน ไม่มีพื้นที่ป่าสงวนและไม่มีทรัพยากรธรณีแต่อย่างใด

ทรัพยากรน้ำในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ่อน มีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่คือหนองหัวช้างและหนองกก ที่ใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรม การทำประมงและเลี้ยงสัตว์

1.8 สภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป

1.8.1 การคมนาคมขนส่ง

สภาพเส้นทางคมนาคมในเขตเทศบาลตำบล มีถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสามารถติดต่อกันได้ทุกหมู่บ้าน โดยมีถนนหลวงหมายเลข 211 สายหนองสองห้อง-ท่าบ่อ เป็นถนนสายหลักของตำบล โดยสภาพทั่วไปจะเป็นการคมนาคมทางบกทั้งหมด

1.8.2 การไฟฟ้า

ราษฎรมีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้านทุกครัวเรือน (จำนวน 1,740 ครัวเรือน) ถนนสายหลักและถนนซอยในหมู่บ้านมีไฟฟ้าสาธารณะติดตั้งให้แสงสว่างในเวลากลางคืนเป็นจุดๆ แต่ถนนบางสายไฟฟ้าสาธารณะยังเข้าไปไม่ถึง

1.8.3 การประปา

การประปาเทศบาลตำบลบ้านดอนได้ทำการผลิตและให้บริการด้านประปาแก่ประชาชนในพื้นที่ครบทุกครัวเรือน มีระบบกรองน้ำและถังส่งน้ำสูง 2 แห่ง คือ บริเวณวัดบึงคชสาร หมู่ที่ 1 และบริเวณวัดบ้านหนองกก หมู่ที่ 6

1.8.4 แหล่งน้ำ

- 1) หนองน้ำขนาดใหญ่ของตำบล มี 2 แห่ง
- 2) ลำน้ำ ลำห้วย 14 แห่ง
- 3) ฝ่ายเก็บกักน้ำ 10 แห่ง

2. โครงสร้างและการบริหารงานบุคคลเทศบาลตำบลบ้านถ่อน

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลบ้านถ่อน
ที่มา : เทศบาลตำบลบ้านถ่อน. 2552 : 12

3. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งเน้นเพื่อการพัฒนา

3.1 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น

“ประชาชนอยู่ดีกินดี สังคมมีระเบียบวินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เตรียมพร้อม
สาธารณะ”

3.2 พันธกิจ

3.2.1 การแก้ไขความยากจน ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี

3.2.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านร่างกายและจิตใจและ

สติปัญญา

- 3.2.3 การการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้
อย่างยั่งยืน
- 3.2.4 การส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส โดยมีประชาชน
เป็นศูนย์กลาง
- 3.2.5 การส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม
- 3.2.6 การส่งเสริมให้มีสาธารณูปการอย่างทั่วถึง

3.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

- 3.3.1 ดำเนินการให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น
- 3.3.2 ดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า
- 3.3.3 ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับอย่างทั่วถึงรวมถึงการปลูกฝัง คุณธรรม
จริยธรรม และการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของชุมชน
- 3.3.4 ดำเนินการให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้
อย่างยั่งยืน
- 3.3.5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีความโปร่งใสโดยมี
ประชาชนเป็นศูนย์กลางและสามารถตรวจสอบได้
- 3.3.6 จัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3.3.7 ดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึง

4. ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

4.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อให้ประชาชน อยู่ดีกินดี

แนวทางการพัฒนา

- 4.1.1 การส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้นมุ่งเน้น
การประกอบอาชีพส่วนตัว และกลุ่มอาชีพ
- 4.1.2 ส่งเสริมและจัดหาตลาดในการขายสินค้า เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาส
ให้กับผู้มีรายได้น้อย

สถิติปัญหา

4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านร่างกายจิตใจและ

แนวทางการพัฒนา

- 4.2.1 ป้องกันรักษาและสุขภาพอนามัยของประชาชนในทุกหมู่บ้าน
- 4.2.2 ส่งเสริมให้มีการให้สวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส
- 4.2.3 ส่งเสริมการศึกษาและประเพณีวัฒนธรรมในชุมชน

อย่างยั่งยืน

4.3 ยุทธศาสตร์การการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้

แนวทางการพัฒนา

การส่งเสริมความเข้มแข็งให้ความรู้ประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

4.4 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส

แนวทางการพัฒนา

- 4.4.1 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร
- 4.4.2 การปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ปฏิบัติงาน
- 4.4.3 ปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร

4.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

แนวทางการพัฒนา

การสร้างจิตสำนึกในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม

4.6 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีสาธารณูปการอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนา

- 4.6.1 การก่อสร้างปรับปรุง บำรุงถนน ทางเท้า และท่อระบายน้ำ
- 4.6.2 การพัฒนาและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะและไฟฟ้าแรงต่ำ
- 4.6.3 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมมาศ โขคชัยวัฒนากร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการให้มีและบำรุงรักษาทางบก ด้านการบำรุงศิลปประจาริตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของของประชาชน ด้านการรักษาและระงับ โรคติดต่อ และด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรมและ ด้านการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง และความคิดเห็นสมาชิกสภาเทศบาล ที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

วิสูตร จงชูวณิชย์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรบือต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักษาและระงับโรคติดต่อ และด้านการบำรุงศิลปประจาริตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ประชาชนเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาทางบกและทางน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ของเทศบาลตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ ทั้ง โดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปประจาริตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ

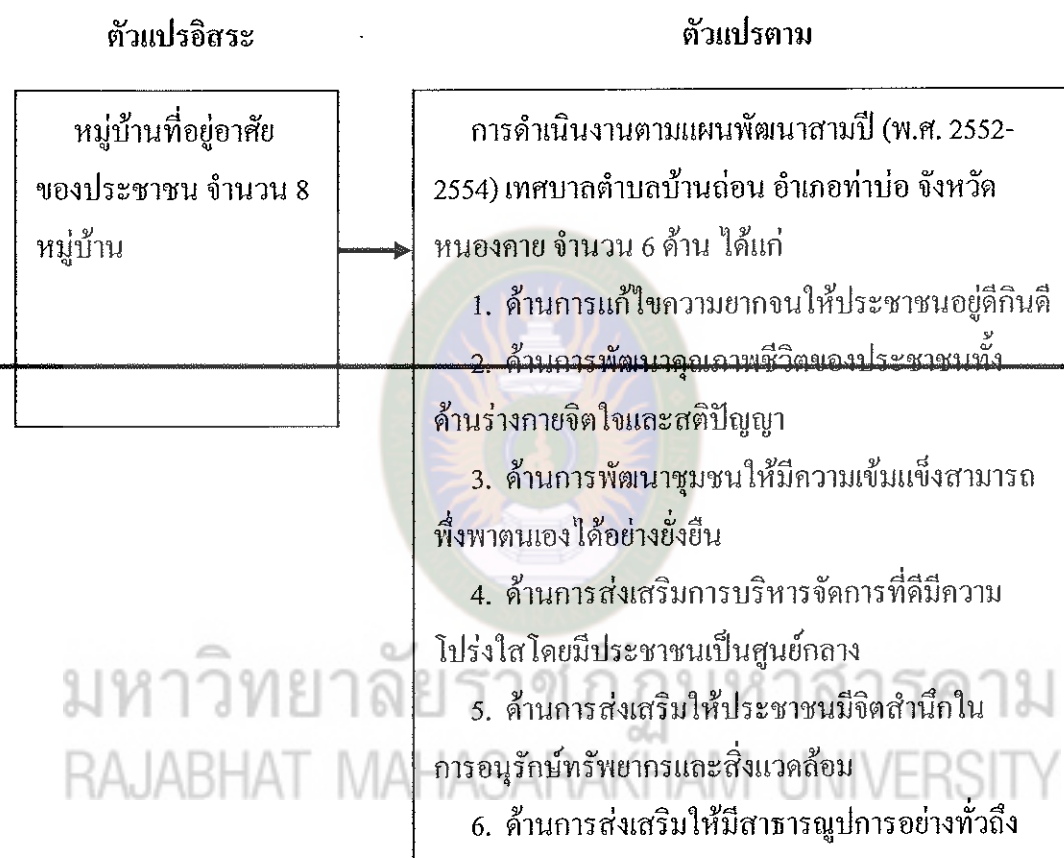
ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำ รองลงมา คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

พรณธิพา สมศรีดา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยระดับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดให้พนักงานเทศบาลตำบลทุกแห่งในเขตจังหวัดมหาสารคามเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีเพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน โรค และระงับโรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2552-2554) เทศบาลตำบลบ้านถ่อน ตำบลบ้านถ่อน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านถ่อน (เทศบาลตำบลบ้านถ่อน, 2552 : 12) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย